ՆԻՄԷՐՕ 1920

1884 ԳՈՒՆՎԱՐ 3 ՍԱԼԸ

ՄԷՐԻԶԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԷՐԵՍ

ՄԷՎԱՏՏՐ ԲՕԼԻՍԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԼԻՅԷ

ՎԷ ՍԱՒՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵՒ ԵՎՄԻ ԿԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԵՐԸ

Մէջիտիէ 20 ղրուշտան

ՍԹԱՄՊՈԼ ԻԶԻՒՆ

Պիր սէնէլիք	200 ղրշ.
Ալթը այլըգ	105 »
Իւչ այլըգ	55 »

ՎԻԼԱՅԱԹ ԻԶԻՒՆ

Բոլթա իլէ իրսալ օլունճագլար իչիւն

Պիր սէնէլիք	240 ղրշ.
Ալթը այլըգ	125 »

40 ԲԱՐԱ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԵՐԸ

Պէհէր սաթրը իչիւն

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէյէ . . . 3 ղրշ.
Գիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . . 2 »

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ուսուլը սարրաֆիկէյէ այիտ իլանաթ.

2 վէ 3 ինճի սահիֆէլէրէ . . . 6 ղրշ.
Գիւնճիւ սահիֆէյէ . . . . . 4 »

Զիյատէ միւտատէթ իչիւն իլանաթա այլը բազարլըգ օլուր։

Մէվատը նաֆիայա տայիր պէնալէր մէճճանէն գասալը օլունճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր։

40 ԲԱՐԱ

Իտարէխանէսի, հէյէթը թահրիրիյէսի վէ մաթպասը, Պէթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրօ 20 խանէտէ տիր։ — Կազէթանըն ումուրը իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քեֆֆիյէթ մէվատտ հագգընտա Միւտիրի կազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունճաղը կիպի, քեֆֆիյէի մէքեթիպլիյին տախի անըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՄԸՍԸՐՕՏԱ ԹԷԼԵՏՏԻՒԼԸ ՎԻՒԹԷԼԱ

Տիւն սապահ Եունանիսթանտան կէլէն կազէթալարտա Մըսըրըն ահվալը բոլիթիգիյէսի հագգընտա միւհիմմ թէլէկրաֆլար մէվճուտ օլուպ, ալաֆր, յունվար 7յէ գատար կիտէն պու խապէրլէրէ կէօրէ, Մըսըրըն Շէրիֆ բաշա Թահթը բիյասէթինտէ օլան հէյէթը նուզզարը խաթիֆա իթմիշ վէ իչպու խաթիֆա Խրտիվ թարաֆընտան գապուլ օլունմուշ տըր։ Տէլլէ Թէլէյ-ֆ կազէթասընդն տախի յունվար 7 թարիխի նիւսխէսինտէ օգունտրդրնա կէօրէ, Տիգրան բաշա՝ էէն պիր գապիտէնդն թէշքիրինէ մէմուր օլուպ, պու հէյէթը ճէհատտէ՝ Լօնտրա գապինէթօսընդն նասիհաթը մուճիպինճէ Սուլտան վաղ կէլէճէքմիշ։

Հալ պու քի բարիզին Թա՝ կազէթասը Գահիրէտէն 9 յունվար Բ՝՝՝

1883–1884

(Տիեզերական Տարեցոյց Էրէրոյ)

1883 սէպտեմբերին բոլիթիգայի ումումիյէսի իճմայիլեանէն անլաշրլուղը իւզրէ, 1884 սէպտեմբէ ամբ տէ խօշնուտ օլունմահաճագ պիր միրասա գօնմամշ տրը։

Սէնէյի ճէտիա տէֆթէրինտէ, քիչատ օլունան եէնի սահիֆէլերին լէսամիսի տախի աթիտէքինտէն իպարէթ տիր։

1. Զին մէսէլէսի.

—Պիզճէ էլան սուլհա մայիլ։

2. Սուտան մէսէլէսի.

—Շիմտիքի հալտէ մէճճուլ վէ սէօնմէյէ մայիլ։

3. Ասայիշի Էվրօբա մէսէլէսի.

—Բէք մէթին պիր հալտէ։

4. Թէսվիյէի տուլուն մէսէլէսի

—Լունան, Սբրպ, Գարատաղ, վէ Պուլկարիսթան ալէյհինտէ մէճճուլ պիր հիւքմի ղբեապի, ֆագաթ նիհայէթ պիր թէսվիյէյէ թապի։

5. Իսթիյազաթը բուհանիյէ մէսէլէսի։

—Բէտեր վէ էվլատ պէյնինտէ հիւսնի թէսվիյէյէ վէ հալը ապրգրն պագասընա մայիլ։

6. Ումում թէպաայի Օսմանիյէնին կէչինմէ բահաթլրը մէսէլէսի.

—Աղբը ֆագաթ էմին սուրէթտէ բէյտերբէյ վիճուտէ կէլմէյէ մայիլ։

7. Ասբրմրզ մէտէնիյէթինէ էպէտի պիր քիր օլաճագ ճէմիյէթի պէչէրիյէ ֆէսատը մէսէլէսի.

—Մէօնիպ սէօնիպ եէնիտէն բարլամաեա մայիլ։

Պագալրմ 1884 սէնէսի, քէնտի սէլէֆլէրինտէն ինթիգալ իտիպ կէլմիշ օլան պու մէսէլէլերին ինչինտէն նէ սուրէթլէ չրգաճագ տրը։

Զին, Սուտան, ասայիշի Էվրօբա վէ թէսվիյէի տիւլուն մէսէլէլերի իւզրինէ, սէնէլիք պիլանչամուզ խիւլասասընն միւսատէ իտէպիլէճէյի տէրէճէտէ միւպահասայա կիրիշիք։

Պիր իլի սէօղ տախի, սբրա նիմէրօմանզտա պուլունան ճրնճը վէ Շինճի մէսէլէլէր իւզրինէ սէօյլէյէլիմ։

Մուհարէպէի ախիրէյէ տէկին տէվամ իտէն, վէ մուհարէպէտէն սոնրադի տարրրղա էն պաշլը սէպէպ օլան իսթիգրազ տէվրի խէթամ պուլտուգտան պէրու տրը քի, մէմալիքիմիզին ահվալը թիճարէթի, հէման պիւսպիւթիւն թէպտիլ օլմուշ կիպի տիր։

Մէմալիքիմիզին սէրվէթի թապիխինտէն նէչէթ իթմէմիշ օլան պիր մուվագգաթ վէ եռապանճը զէնկինիք, միւսրիֆլիքլէ պէրապէր, գօլայ կէչինմէնին նէթիճէսի օլան պիր կէվզէքլիք վէ ատէթա պիր թէնպէլլիք հուսուլէ կէթիրմիշ իտի։

Զաթէն պիզտէն նէչէթ իթմէյէն վէ պիզիմ օլմայան զէնկինլիք թէքբարէն քէնտի մէնպաընա ավտէթ իթտիքտէ, պիր տէ պէտպախթ վէ ուզուն պիր մուհարեպէ իսթէ կէլիպ, ատէթա պիզի չաշրթտը։

Շիմտի պիզ, պիզիմ սոբլ մալիմիզ օլան սէրվէթիմիզ իլէ տիւչիպ գալգմահա մէճպուր պուլունտուզտան, իսթիգրազ տէվրի գատար կէնիշ եաշամագտա տէյիլ իսէք տէ, շուրասը ինքիար օլունամազ քի, հէր նասրլ տա եաշամագտա իսէք տախի, էմին սուրէթտէ եաշամագերզ։

Էլիմիզտէ գալան ճիւզի քիւլլի սէրվէթ էճնէպինին բարասը տէեիլ տիր. ադ ֆագաթ պիզիմտիր։

Մէյտանտա էկէր բէք թէէսսիֆ օլունաճագ պիր էսէր գալտը իսէ, օ տախի եէնիտէն չալըշրզ բարա գազանմաճագ կէնճլիքլերի, ճէսարէթլերի վէ իչկիւզարլըգլարը գալմամշը օլան պիր թագրմ եաշը ատամլարըմզդան մէյտանտա գալմշը օլմալարը տրը։

Ումում նազարիյաթլա պագրլտրզընտա, իսթիգրազլար տէվրինի միւսթէսնա թութտուզումուզ հալտէ, միլքիմիզ ախզուիթա վէ բարա գազանմա ճիհէթի իլէ կէրի կիթմէմիքտէն պաշգա, չօգ իլերի տախի կիթմիշ տիր։

Վագրա սանաթլար վարտրը քի պիսպիթիւն պաթմշլար տրը։

Ֆագաթ պաթմշ օլան պիր սանաթ եէրինէ պիր գաչ եէնի սանաթլար վէ եէնի թիճարէթ մէնպալէրի հուսուլէ կէլմիշլեր տիր։

Անճագ պաթմագտա օլան պիր կէմիտէն քէնտիլերինի տիշարը աթրպգ գուրթուլաճագ գատար չէվիքլիքլերի, իչկիւզարլըգլարը վէ զայրէթլերի պուլունմայանլար, քէնտիլերի տախի կէմի իլէ պէրապէր պաթմշլար տրը։

Էճնէպինին ալտաթրճը իսթիգրազլարընտա, եախօտ տահա տօղրուսրը սէօյլեեէրէք, եօլու իլէ իսթիմալ իթմէքլիյի պիլէմէմիշ օլտուղումզը իսթիգրազլար պուլուղընտան գուրթուլուպ քէնտի եաղմզը իլէ գավրուվայա պաշլամշը օլտուղումուզ կիւնտէն պէրու, վագրա բէք ազրը, ֆագաթ սաղլամ սուրէթտէ իլէրու կիթմէքտէ օլուպ, պէչէր սէնէ էվվէլքի սէնէտէն զիյատ էյի պիր հալտէ պուլունմշը օլտուղը կիպի, հէլէ չու 1883 սէնէսինին մուհարէպէի ախիրէտէն պէրու կիւզերան իթմիշ սէնէլերին քեաֆֆէսինտէն զիյատ էյի պիր ախզուիթա սէնէսի օլմուշ օլտուղունու ինքեար իթմէք իչիւն պիր ատէմզն՝ ախզուիթա տիւնեասը խարիճինտէ եաշամշը օլմասընը ֆարզ իթմէք իյճապ իտիր։

Ճէնապը Հագգտան թէմէնին իտէրիզ քի գատէմ պասմշը օլտուղումուզ չու 1884 սէնէսի տախի, օլ պապտէ քէնտի սէլէֆինէ թէգատիմ իթմէք չէրէֆինէ նայիլ օլսուն։

Պիր ազ տահա զիատէ ղայրէթ, պիր ազ տահա զիատէ տօղրուլուգ, իչկիւզարլըգ, իսրաֆսըզլըգ վէ սէպաթ, վէ իքինճի վէ իչիւնճիւ սրնրֆտա պուլունան մէմուրիյնի տէվլէթ թարաֆրնտան տախի պիր ազ տահա զիատէ մէհարէթ, իգթիտար, վէ վաթանբերվերլիք կէօրիւլսիւն, օ հալտէ, ազ վագրթտան, էկէր իսթիգրազ տէվրլէրի գատար ալտաթրճը կէնիշլիք վէ սախթէ զէնկինլիք օլամայաճագ իսէ պիլէ օ տէվրլէրտէն չօգ զիատէ էսասի պիր կէնիշլիք վէ բահաթլրգ հուսուլէ կէլէճէյի, վէ սէնէ պէ սէնէ ումում սատէթը հալին թէրագգը պուլաճաղը չիւպհէսիզ տիր։

Ճէնապը Աֆէրինէնտէ, մէմուլին զայրի ֆէլաքէթլերտէն հրֆզ էյլեեէ։

Եէտինճի մէսէլէյէ կէլինտիքտէ, 1884 սէնէսինին, քէնտի սէլէֆլէրինտէն, նիսպէթ իւզրէ զիատէ պախթիար պիր հալտէ տէվրէ պաշլամշ օլտուղու տախի ինքեար իսիրմէմէլի տիր։

Ճէնինրլրգ, Սօսիալիսթլիք, Նիհիլիսթլիք վէ էմմալէրի քէնտի իպթիտաի հայաթլարընտան պէրու բէք ազ տէֆա չիմտիքի գատար սաքին պիր հալտէ կէօրիւնմիշլեր իտի։

Հէր մէմալիքտէ թէպտիլի իսմ իտէն ֆագաթ ճիսմէրինին թէֆրիգ գապուլ իյլէմէսի միւմքին սիզ օլան ինկիլիզ, Ֆրանսըզ, Ալէման, Ռուս, Ավթրիալը, Իթալիալը, վէ Սպանիալը էհլի ֆէսատ, հէր եէրտէ, ճէմիյէթի պէչէրիյէնին իսլահը նամնա, միլքին հիւքիմէթինէ գարշը իլանը հարպ իյլէմիշլեր տիր։

Ֆագաթ ասբլ հարպ, պինէֆս ճէմիյէթի պէչէրիյէյ գարշը տրը։

Պիրինճի իսպաթ-էհալինին հալինի իլահ իթմէք իչին, պիկիւնահ վէ պիսուշ գատընլարը վէ չօճուգլարը հավայա ուշուրմամ մը լազմ տրը։

Իքինճի իսպաթ—Ռուսլու իտարէնին էն ազ սէրպէսթլիյի թարաֆրնտա պուլունան տէվլէթ իլէ, էն կիյատ սէրպէսթլիյի թարաֆրնտա պուլունան տէվլէթէ գարշը տախի, այնի ճանիլերէ մախսուս հարաքեաթը վահշիանէ իլէ ուղրաշըլմասընա նէ՞ տէմէլի տիր։

Ռուսիա Նիհիլիսթլերի նէ վահշիանէ հարէքէթտէ պուլունմագտա իսէլեր, մէկերչի ինկիլիթերրատաքի Ֆէնիրընլար, վէ Ֆրանսատաքի Գօմիունիսթլեր անլերտէն դա՞չ տերէճէ աշաղը վահշիյէթտէ պուլունտուլար։

Շու սօն կիւնլերտէ, Ռուսիա իմբերաթօրու հայրէթլերինէ վադը օլան գըղադ վագասընա տախ, Նիհիլիսթլերին եէնի պիր իշկիւզարլըգլարը սիւսի վերիլմէք իսթէնմիշ իսէ տէ, պու իշ սօնրատան տիւզէնէ գօնմուշ պիր մասալ հիւքմիտտէ կէօրիւնիւեօր։

Հէր նէ տախի օլսա, 1883 սէնէսի, ճէմիյէթի պէչէրիյէյ էպէտի պիր քիր օլան մէզբիւր կեզլի թարիգաթ եատիկարլըբընը, էվվէլքի սէնէլերէ պագրագ կէրէյի կիպի պայկըն պիր հալտէ 1884 սէնէսինէ տէվր իյլէմիշ տիր։

Պիր սօն սէօզ տախի այէմը մալիյէ իւզերինէ։

Ֆրանգօ-Զին միւնազասընին ճիմ քէսպ իթմէեէ պաշլամշը օլտրզը կիւնտէն պէրու, սիկուրթա թահթրնտա պուլունմուշ օլան ինկիլիզ գօնսօլիտէսինտէն մասատա, թէտէնինի ֆիյաթա տիւշար օլմամշը հէման հիչ պիր իվրօբա ֆօնտօսը գալմատը։

Պիզիմ ֆօնտօլարըմզը տախի, էօթէտէն պէրու ատէթ հիւքմինէ կիրմիշ օլտուղը կիպի, պու գօնսէրէ տախիլ օլտուլար։

Էլան պիլթիւն տիւնեանդն մալիյէ մերքէզի օլան Լօնտրա վէ Բարիս պօրսալարը, հէման եէտի այտան պէրու տրը քի, պիր տիւզկէ պաշլարընը աշաղը էյտիքճէ էյմէքտէ օլուպ, հէման իքի գաթ օլմալարընա արթրգ չօգ պիր չէյ գալմամշը տրը։

Լօնտրա պօրսասը, էքսէր տէֆա պաշընը եօգարը գալտրրմահա մէյլ կէօսթէրմիշ իսէ տէ, հէր տէֆասընտա տախի, Ֆրանսըզ սբէքիւլատէօրլերի ինկիլիզ բէֆիգլերինին պաշնա վուրուպ անլերի տախի քէնտիլերիյլէ պէրապէր էյլիմէյէ մէճպուր գըլմշլար տրը։

Հէր հանկը տէֆա Լօնտրա պօրսասընտա ֆիյաթլարճա պիր աղ գուվվէթ կէօսթէրիլտի իսէ, «աչըգ» իրավէթ իտէն ֆրանսըզլար էյլէ քիւլիյէթլէ «աչըգ» ֆօնտ սաթմահա գալգըշըրլարքի, ֆիյաթլարը թութմադ գապիլ օլամատը։

Սօն կիւնլերտէ միւշահէտէ օլունան ճիւզի պիր ֆիյաթ եիւքսէքլիյի, արթրգ պաշլարընա եօգարը տօղրու տիքիլմէյէ պաշլամշ օլմալարընա մախսուս պիր էմարէ՞ մի տիր. պունու քէշֆ իթմէք շիմտիքի հալտէ գապիլ տէյիլ տիր։

Ռուսիա Նիհիլիսթլերի նէ վահշիանէ հարէքէթտէ պուլունմագտա իսէլեր, մէկերչի ինկիլիթերրատաքի Ֆէնիրընլար, վէ Ֆրանսատաքի Գօմիունիսթլեր անլերտէն դա՞չ տերէճէ աշաղը վահշիյէթտէ պուլունտուլար։

Շու սօն կիւնլերտէ, Ռուսիա իմբերաթօրու հայրէթլերինէ վադը օլան գըղադ վագասընա տախ, Նիհիլիսթլերին եէնի պիր իշկիւզարլըգլարը սիւսի վերիլմէք իսթէնմիշ իսէ տէ, պու իշ սօնրատան տիւզէնէ գօնմուշ պիր մասալ հիւքմիտտէ կէօրիւնիւեօր։

Հէր մէմալիքտէ թէպտիլի իսմ իտէն ֆագաթ ճիսմէրինին թէֆրիգ գապուլ իյլէմէսի միւմքին սիզ օլան ինկիլիզ, Ֆրանսըզ, Ալէման, Ռուս, Ավթրիալը, Իթալիալը, վէ Սպանիալը էհլի ֆէսատ, հէր եէրտէ, ճէմիյէթի պէչէրիյէնին իսլահը նամնա, միլքին հիւքիմէթինէ գարշը իլանը հարպ իյլէմիշլեր տիր։

Ֆագաթ ասբլ հարպ, պինէֆս ճէմիյէթի պէչէրիյէյ գարշը տրը։

Պիրինճի իսպաթ-էհալինին հալինի իլահ իթմէք իչին, պիկիւնահ վէ պիսուշ գատընլարը վէ չօճուգլարը հավայա ուշուրմամ մը լազմ տրը։

Իքինճի իսպաթ—Ռուսլու իտարէնին էն ազ սէրպէսթլիյի թարաֆրնտա պուլունան տէվլէթ իլէ, էն կիյատ սէրպէսթլիյի թարաֆրնտա պուլունան տէվլէթէ գարշը տախի, այնի ճանիլերէ մախսուս հարաքեաթը վահշիանէ մարէ՞ մի տիր. պունու քէշֆ իթմէք շիմտիքի հալտէ գապիլ տէյիլ տիր։

Ռուսիա Նիհիլիսթլերի նէ վահշիանէ հարէքէթտէ պուլունմագտա իսէլեր, մէկերչի ինկիլիթերրատաքի Ֆէնիրընլար, վէ Ֆրանսատաքի Գօմիունիսթլեր անլերտէն դա՞չ տերէճէ աշաղը վահշիյէթտէ պուլունտուլար։

Ռնճագ ֆիյաթլարըն պու տիւշկիւնլիքտէ տէվամ իտէճէքլերի տէ բէք ազլէ եագըն պիր շէյ օլմայըպ, ֆագաթ սօնրատան վագը օլաճագ եիւքսէքլիք պու ֆիյաթլարտա՞ն մը պաշլայաճագ, եօգսա պիր եէնի տիւշկիւնլիք տահա վագը օլտուգտան սօնրա, ֆիլեաթլար եիւքսէլէճէք մի տիր. պուրալարը շիմտիքի հալտէ, Զին մէսէլէսի՝ եա հարպէն վէ եա սուլհէն պիր թէսվիյէի գաթիա թարիգի թուլմասընա, վէ մուհարէպէտէն տահա ֆէնա օլան միւշէվվէշ վէ մէճճուլ հալին մահվրնա թապի պուլունմագտա տրը։

Զանը ճիիզանէմիզ կէօրէ, Զին մէսէլէսինին սուլհէն թէսվիյէսի միւմքինսիզ օլմասընը, էլշալէթ ու հագիհի պրրֆ մէզբիւր թէսվիյէյէ թապի պուլունան ահվալը մալիյէ տախի, 1883 սէնէսի թարաֆրնտան, մէլեուս օլաճագ պիր բատտէտէ 1884 սէնէսինէ տէվր իյլէմիշ տէյէլ տիր։

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ՖԻԼԻՊԷ

Ֆիլիպէ մուսպիրիմիզէն կէլէն մէքթուպ տրը.

Նախորդ նամակներովս երբեմն երբեմն, Տէ՛ր խմբագիր, խօսած էի մեր Ազգ. պաշտօնական մարմնոց վերայ, նկարագրած էի փոքրը ի շատէ նոցա ներքին վիճակ, իսկ արտաքին դիրքն ծածուկ քօղի ներքև պահելով, չէի ուզած նկարագրել, թէպէտ շատ առիթներ պարզուած էին մեր առջև։ Վերջին անգամ պատահած մի եղելութիւն, որոյ վերայ քիչ մը վերջը պիտի խօսինք, Տէր Խմբագիր, պարտաւորեց զմեզ սակաւ ինչ երկարաբանել այս նիւթիս վերայ։

Եւրոպական Թուրքիոյ բարեխնամ կառավարութեան ներքեւ գտնուող համայն հայութիւն ի վաղուց անտի իւր սիրելի տերութեան մատուցած հաւատարիմ ծառայութեանց փոխարէն, իւր Ազգ. իրաւունքներն պաշտպանելու համար, Օսմանադրական օրինօք առանձնաշնորհեալ է և եղած է հետեւաբար Ազգ Օսմանադրական, կը շարժի օրինօք, կը գործէ և կը կառավարուի Օսմանադրականապէս։ Քաղաքիս Հայք ևս իբր Եւրոպական Թուրքիոյ Հայոց մէկ մասն՝ կուզեն պաշտպանել իւրեանց Ազգ. իրաւունքներ ի մի բան էրենց ազգութեան պատիւն և կը փափագին յար և հանապազ ունենալ ըստ Օսմանադրութեան Ազգային պաշտօնական մարմիններ. ըստ Օսմանադրութեան կըսեմ, վասն զի ո՞վ կարգիլէ զիրենք ունենալ Ազգ. ժողովներ, Թաղականներ Լայն Լայն . . . ոչ ոք։ Սակայն և այնպէս ինչ բանի կը ծառայեն այդ Ազգ. ժողովներ, Թաղականներ Լայն . . . երբ սոքա՝ երկրին իշխող կառավարութեան առջեւ երբէք նշանակութիւն չունին, պարտին արդ, ըստ Օսմանադրութեան տքնել և կապակցել պաշտօնապէս տիրող կառավարութեան հետ։ Զի հակառակ պարագայի մէջ կարելի չէ ունենալ պաշտօնական մարմնոյ մը յատուկ պատկառանքն։

Ահա մտերս պատահած մի եղելութիւն, որն որ բաւական է ապացուցանել թէ մեր թաղական խորհուրդն որչափ նշանակութիւն ունի արդի կառավարութեան առջեւ։

Ասկէ 3 տարի առաջ ադքատ որբևայրի մի կին՝ տանէ մը իր այրին ինկած բաժնին տէր լինելու համար կ'դիմէ Թաղ. խորհրդոյ, որն որ պէտք եղածն տնօրինելէ և գործն խիստ լաւ կերպով կարգադրելէ յետոյ երկու կողմն ալ կ'հաշտեցնէ։ Ժամանակ կանցնի, ժառանգորդք՝ Թաղ. խորհրդոյ տնօրինած պայմաններուն հակառակ կսկսին վարուիլ որբևայրուոյն հետ, որն որ ուղղակի այս անգամ կառավարութեան կ'դիմէ և դատ կ'բանայ։

Նոյն ժամանակի Թաղ. խորհրդոյ Ատենապետն մի քանի անդամներով հանդերձ, ըստ խնդրանաց որբևայրուոյն, դատարանի առջև սոյն գործին նկատմամբ իբր վկայ կ'կոչուին։ Ատեանն ըստ օրինի երդում կառաջարկէ իւրաքանչիւր անդամոց, որք այսպիսի տարօրինակ առաջարկէ այլայլեալ, ազգին և իրենց պատիւն պաշտպանելու համար, իբր վկայ երդում ընելն կ'մերժեն, առարկելով թէ իրենք ներկայացած են Ատենին ոչ իբրև լոկ անձ մը, այլ իբր պաշտօնական մի մարմին, ներկայացնող նոյն իսկ իրենց Ազգն և հետևաբար Ատեանն իրաւունք չունի երբէք երդում առաջարկել պաշտօնական մարմնոյ մը. և եթէ կուզէ տեղեկութիւն առնել Ատեանն իրենց այս դատին նկատմամբ ըրած որոնումներանց վերայ, թո՛ղ բարեհաճի դիմել արդի Թաղ. խորհրդոյ և պաշտօնապէս ուղել Ազգ. արձանագրութենէն քաղել սոյն դատին մանրամասնութիւններն։

ԼԱՆԷԹԼԻ ԳԸՉ

(Մ-ԷԼԼԷՏ) ԷՄԻԼ ԲԻՇՈՒՐԷ

Բ.

ԺԱՆ ԸԼՆՕ ԵԷՆԻՏԷՆ ՄԷՑՏԱՆԱ ԶԸԳԱՐ

(1919 Խ-Դեկտեմբեր Էվամ)

«Խա՛յր, խա՛յր, տէվամ իթտի Ժան Ընօ հարաբէթլի պիր թարգսա, քէնտիմի թանըտամագ իտիմ։ Պանչ քէնտիյի Ժագ Մէլիէնին գըզը զանն իտիյոր իտի, բահաթ, մէսբուր վէ պախթիյար իտի. պէն իսէ կէլիպ տէյէճէքտիմ քի, «սէնի ալտաբյորլար, պէն՝ Ժան Ընօ, սաալրգա բրանկալը, սէնին բէտերինիմ։» Է՞հ, պու օլա՞ր մը իտի. էկէր պէօյլէ եարսա իտիմ, պէն ֆէնա վէ բէգիլ պիր բէտեր օլմուշ օլուր իտիմ. . . պունանան մատատա, պէնիմ պիր գաթիլ օլմատըզմը տա օնա սէօյլէմէք վէ իսպաթ իթմէք լազըմ կէլէճէքտի։ Պէն Ժագ Մէլիէնին եէրինէ քէնտիմի մահքիամ իթտիրմիշ իքէն, արթրգ անը իթհամ իտէ՞րմիյիմ եա՛։

—Նէ՞ էլմա կիսպի ատտամ, տէտի Ռուվնա պրունընընն ալթընտան մը-բրլանանարագ։

—Խա՛յր, պէն վագիֆէմի պաշդա տիւրլու իսֆա իթտիմ, տէտի Ժան Ընօ սէօղիւնէ տէվամ իտէրէք։ Գայնէնտէ մահկուս բէֆիզլերիմ պիլմէմ նէ իչիւն պանա Մարտօշ լագաալընը թագտըլար իտի. պու իտի սագլամաղա քէնտիմէ գարար վէրտիմ. Կիյան իւլքէսինին կիւնէչի ալթընտա իսթիյարլանան, աչընան վէ եանան Ժան Ընօ պու իսմ թահթրնտա քէնտույի բէք գօլայ կիզլէյէպիլիր իտի։ Վէ մատատ քի անլըզտան էօլմէք իսթէմէյօր իտիմ, եայա օլ՞բրագ Ֆրանսանընը իչինէն կէչիպ Սիվրիյէ կէլտիկիմտէ նէ սանաաթ իճրա իթտիմ իսէ օ սէնատթա տէվամ իթտիմ։ Ինչէ, Ռուվնա՛, իշթէ պու սուրէթլէ Ժան Ընօ՝ պիր վագթ գուրա գրան թապիր օլունուր իսքէն, չիմտի իսթիյար տիլէնճի Մարտօշ օլմուշ տրը։

—Էյ գըզընը էօնիւնտէ քէնտինի պէլլի իթմէտի՞ն մի։ Մէրգումէյի դուճաղընա ալտըպ գալպինին իւզերինտէ սրգմագ նիյէթինտէ հիչ պուլո՞ունմատըն մը։

—Զօգ տէֆա, Ռուվնա։

—Էյ քէնտինի նա՞սըլ թուրտըն։ Ա՛հ, Ժան Ընօ, ամապա նէ՞ գատար մուզտարըպ օլմուշընը տրը։

—Խա՛յր, պէն անը պախթիյար պիլիր իտիմ, պու պանա եէթէր իտի։

—Նէ՞ եիւրէք, նէ՞ ճէսուրլըգ, պաղբրտը Ռուվնա։

—Պու կիւն իշ պէօյլէ տէյիլ տիր, տէվամ իթտի Ժան Ընօ. Պանչ՝ Ժագ Մէլիէնին գըզը օլմատըղընը պիլիր։

—Պունը սանա քի՞մ սէօյլէյիպ խասէր վէրտի։

—Բէնտիսի։ Օ կիւնիւ քի, Ռուվնա՛, Պանչ պանա քէնտի լաթիֆ սէսլէ Ժան Ընօյը մուհաքէմէ իթմէք քէնտիսինէ ֆարզ օլմատըղընը, վէ քէնտի վագիֆէսի Ալլահա տուվա իտուսպ օնա աֆվ ու մէրհամէթ իթմէսինի տիլէմէքտէն իպարէթ օլտըղընը, վէ Ժան Ընօ կիւնիւն պիրինտէ կէլիր իսէ անըն գուճաղընա աթըլըպ աղլայաճաղընը, արթրգ քէնտիմի թութամատըմ. Մէրգումէյի գուճաղըմա ալտըմ վէ պիր չէվզը ազիմէ էօրիւպ սէվտիմ։ Իշթէ պու իլք տէֆասը իտի. . . Օ՛հ, օ նէ՞ բուսէ իտի, զանն իտէրսին բայէհասը հէնուզ տուտագլայրըմըն իւզերինտէ տուրույօր։

—Էյ եինէ հիչ պիր չէյ աշմատը՞ն, վէ «Պէն սէնին բէտերինիմ» տէյու պաղբրմատըն հէ՞։

—Էվվէթ, պիր չէյ սէօյլէմէյիպ սիւքիւթ իթտիմ։ Ա՛հ, պէն պիլիրիմ նէ տէրէճէ ըզարբասպա պուլունտրմ։ Զանն իտէրտիմ քի տէմիրտէն պիր էլ եիւրէյիմէ կիրմէքտէ տիր. . . Պանչ՝ մէյուս վէ միւքէտտէր պիր հալտէ վէ կէօզլէրի եաշ իլէ տօլու օլարագ էօնիւմտէ իտի. . . Պիր արա տայանմամյըպ լագըրտրյը աշմագ իսթէտիմ, լաքին պու կէվզէքլիկիմ պիր ալչագլըգ ատտ իտուսպ ազլըմը պաշրմա տէվշիրտիմ վէ քէնտիմի թութուպ եութգունտրմ տուրտրմ։ Ռուվնա, էկէր պու եաշտա քէնտի վատ ու թահհիւտիմտէ տուրմասա իտիմ, թէքմիլ էօմրիւմի ինքեար իթմիլ օլուր իտիմ. պու իսէ պէնիմ իչիւն պէօյիւք պիր այսլ վէ մահհուպիյէթ օլուր իտի։

Ռուվնա՝ պէօյլէ պիր միւքէմմէլ ֆէտաքեարլըգը, պէօյլէ պիր ինսանիյէթը ֆէվգէլատէյի կէօրէրէք, հայրէթինի թութամատը վէ պիր չէվզը ատզիմէլ նիտա իտէրէք տէտի.

—Ժան Ընօ՛, Ժան Ընօ՛, «էն ինսանատ ֆարգ պիրիսին, սէն պիր Ալլահսըն։

Ժան Ընօ պաշընը սալլայարագ տէտի.

—Սիզէ նասըլ քի սէօյլէտիմ, պէն Ժագ Մէլիէնին իսթիրահաթընը պօզմագ իսթէմէմ, իշթէ պէնիմ գուվվէթ ու թահամմիւլիմին սբրր ու հիքմէթի պունատա տրը։

—Բէք ալա, բէք ալա, տէտի Ռուվնա, չիմտի պունըն իւզերինէ թէքրար սէօյլէշմէյիպ. սէն ֆէտաքեարլըգ իթմէյէ գատիր օլտրն, պիզ տէ քէնտի վագիֆէմիզի իյֆա իթմէկէ միւգթէտիր օլաճաղըզ։ Պանչ պախթիյար օլմալը տրը, վէ օլաճագ տրը. . . Ա՛հ, պու կիւն էօմրիւմին էն կիւզէլ կիւնիւ տիր։ Շիւպհէսիզ Լիւսիլ էօմրիւշ տիր, լաքին էվվատը էտմէն պէրհայաթ տրը, Պանչա գօճա օլաճագ տրը, պէն օն իչ սէնէտէն պէրու՝ Սէնթ-Իրէօնտէ ֆագիր պիր օթէլ օտասընտա մէրգումը գուճաղլատըղմ կիւնտէն պէրու պու բույատա պուլունմըշտր տրը։ Սէօյյօն չիֆթլիկի վէ Ժագ Մէլիէնին թէքմիլ սէրվէթի՝ էտմօն իլէ սէնին գըզընա օլաճագ տրը, Ժան Ընօ. Ժագ Մէլիէ պէօյլէ իսթէյօր։

«Պունլար Կրայտա պիրպիրինէ բատթ կէլիպ անիտէ պիրպիրինի սէվմիշլեր տիր։ Պու պէօյլէ օլաճագմը. գատէր պէյլէ միւնասիպ կէօրմիւշ, Ժան Ընօ, պունատա Ալլահըն բարմաղը վար տրը. Ալլահ սէվկիւլիւ չօճուգլարըմզը հրֆզ էյլէյէ։

«Մէրգում տէլիգանը պիր գաչ կիւն էվվէլ էօնիւմտէ պուլունուպ ասնընա լագըրտը իսէյիմ տէ անը կէօյսիւմին իւզերինտէ սբգըպ գուճաղլատայըմ էէ՞. հիչ պիր չէյ պանա պունը խասէր վէրմէսին էէ՞. հիչ պիր սէս պանա «իշթէ էտմօն քէնտիսի տիր, չօգ տան պէրու արատրզընն, պէքլէյտիյին չօճուգ տրը» տէյու պաղբրմասընն էէ՞։ Մէրգում պանա «Պանչը սէվէրիմ» տէր իտի. պէն իսէ խօրեատաճասընա քէնտիսինէ ճէվապ վէրիպ «Հագգընը զօգ, անը սէվմէյէճէքսինիզ» տէտիմ վէ մէմլէքէթի պրագրպ կիթմէսինի էմր իթտիմ, վէ արթրգ պիր տահա Պանչը կէօրմէյէ չալըշմայաճաղընա վէ Սէօյյօն արագիսի իւզերինտէ արթրգ կէօրիւնմէյէճէկինէ տարիր քէնտիսինտէն սէօզ ալտրմ։ Ա՛հ, հանկա քի պիլսէ իտի՛մ... Պէն անը Սէնթ-Իրէօնտէ կէօրտիկիմտէ, քիչիւք իտի. նէ՞ օլուր քի, պէն անը թանըմատը իտիմ. . . Վէ ֆագաթ անըն իչիւն կիպի պիր թէվէճճիհ հրսս իթմէքտէ իտիմ. գալալիմ պէօյլէ իսթէյօր իտի. պունընն սէպէպինի անլամատրմ։

(ՏԻԼ-4)

Կառավարութիւնն՝անդամոց մի քանի անգամ՝այս և ասոր նման ըրած խել մ՝արդարացի և օրինաւոր առարկութեանց ամենևին ականջ չկախելով և պարզապէս Ազգ. Ժողով մը մենք չենք ճանչնար ըսելով բաւական կտիպէ մեր Թաղ. անդամներն, որք յակամայից բռնադատեալ պիտի պարտաւորէին տուգանքէ ազատ մնալու համար երդման դիմանիլ, եթէ փաստաբանն դատը չ՝ուսուցանէր։ Այսպէս առ ժամանակեայ կերպով մեր Թաղ. անդամներն երդում ընելէ կազատին։ Սա ևս պէտք է ըսել որ՝ ըստ երկրին արդի օրինաց, դատի մ՝առթիւ կառավարութեան դուռն ի վկայութիւն կոչուող անձ մ՝առանց երդում ընելու չ՝կրնար անտի զերծիլ։

Այս եղելութեան մասնաւորապէս արդի Պատ. Թաղ. Խորհրդոյ Մեծ. Անդամոց ուշադրութիւնն կը հրաւիրեմք, որ հիմակուընէ աշխատին և ամէն ջանք ի գործ դնեն ճանչցնելու պաշտօնապէս երկրին կառավարութեան իրենց մարմինն՝ դիմելով ուր որ անկ է։ Որպէս զի ժամանակ անցնելէ վերջ նմանօրինակ չնչին մի խնդրոյ համար իրենք ևս չ՝պարտաւորին ամբողջ ժամեր պարապի զոհելով կառավարական դուռն հազար անդամներ երթևեկել։

* *

Ի վաղուց հետէ քաղաքիս Հայ ծնողաց մէջ սովորականի կարգանցած է իրենց փոքրիկ մանուկներն քնացնելու համար բաւական քանակութեամբ «էն» կլլեցնել։ Եթէ պէտք է ընդունել որ ամէն երկրի և մինչև իսկ ամէն քաղաքի մէջ մէն մի ազգ ունի իւր յատուկ սովորութիւններ, քաղաքիս ազգայինք ևս իրենց այդ բարի սովորութեամբն բաւական կը տարբերին ուրիշ քաղաքաց մէջ գտնուած ազգայիններէ, որոց մէջ նմանօրինակ անտեղութիւն մը չենք կարծէր որ գոյանայ։

Այս անտեղի սովորութենէն յառաջ գալիք վնասներն մի առ մի թուելոյ կարևորութիւնն չեմ տեսներ, զի ամէն ոք գիտէ թէ սոյն դեղն եթէ փոքրիկ քանակութեամբ գործածուի թմրեցուցիչ է, իսկ եթէ մեծ քանակութեամբ գործածուելու լինի թունաւորիչ է։ այս վերջին կէտն ապացուցանող շատ օրինակներ ունիմք։ Երևայ որ սորա («էֆոնի») գործածութիւնն ուրիշ բանէ յառաջ չ՝է եկած բայց եթէ ծնողաց, պարզապէս պիտի կարենամ ըսել, թիւրիմացութենէն, որք հանգիստ լինելու համար իրենց զաւակներն դիւրին կերպով քնացնելու մասին սոյն այպանելի միջոցն ընտրած են։ Շատ ապացոյցներով հաստատուած է որ շատ անմեղ մանկիք զոհ գացած են յաւիտենականապէս նընջելով։

Այս ամէնն ի բաց առեալ ուրիշ մի կէտ ևս կայ, Տէր Խմբագիր, որ ոչ սակաւ ճշմարտութիւն է։ Ընդեանքներն, երբ մեր Ազգային վարժարանին պաշտօնեայներէն միոյն հետ կը տեսակցէի, ըսեցի, կ՝ըսէր պաշտօնեան, որ այստեղ փոքրիկ մանկանց «էֆ» կը կլլեցնեն եղեր։ ահա այս է պատճառն, յարեց որ աշակերտաց միտքերն ի մանկութենէ «էֆիոնէ թմրեալ, այժմ թուաբանական գիտութիւն չեն կրնար ըմբռնել և թուաբանական խնդրոց վերայ երբեք դատողութիւն չեն կարող ընել։ ։ ։ խիստ արդարացի էին Մեծ. դատաւորին խօսքերն և ըրած դիտողութիւնքն։ Այս առթիւ մենք իբր ազգային մի անհատ, պարտականին կը համարիմք Տէր Խմբագիր, Ձեր ազգօգուտ լրագրոյն միջոցաւ, որն որ բաւական ծանօթ է մեր քաղաքացի ազգայնոց, յայտարարել մեր խելքը ծնողաց որ դադրեցնեն այսուհետև սոյն ինքնակար դեղի («էֆոնի») գործածութեանց, եթէ կուզեն մտաւորապէս չ՝ետնանալ իւրեանց զաւակունքն։

* *

Անցեալ Նոյ. ամսոյ 25ին Պուլղար ազգն կորսուց իւր եկեղեցական հոգեւոր ներկայացուցիչներէն փ. Պօլսոյ Մէթրոպոլիտ Բանարէթ Եպիսկոպոսն։ Պուլղարք ողբացին նորա կորուստն ոչ իբրեւ լոկ հոգեւոր գլուխ իւրեանց եկեղեցւոյ այլ իբր մի քաղաքագէտ։ Զի այդ աստիճան բարձր մի դիրք ըմբռնած էր արդի Պուլղար քաղաքականութեան մէջ, որչափ չեն կրցած ըմբռնել ուրիշ համանման Պուլղար եկեղեցականք։

Ն. Գերապատուութեան մարմինն չորս օր կենալէ վերջ յուղարկաւորութիւնն կատարեցաւ՝ի 29 Նոյ.։ Հանդէսն շքեղ էր թէպէտ, սակայն շքեղութիւնն չ՝էր համապատասխանէր խուռն բազմութեան, որոյ թիւն չորս հազարը կը գերազանցէր։ Հրաւիրեալ էին պաշտօնապէս համարն հասարակութեանց հոգեւոր ներկայացուցիչք, հիւպատոսական մարմինք, կառավարական և զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնեայք։

Յուղարկաւորութեան միջոցին մօտակայ գիւղերէն հասած հարիւրի մօտ եկեղեցականք դգեստաւորեալ, հանդուցեալ Մէթրոպոլիտն աթոռին առջեւ շարուած կ՝երթային, սոցա առջեւ եկեղեցական երգեցիկ դասն ասոնցմէ առաջ նաեւ աղջկանց և տղայոց ժիմնազից աշակերտուհիք և աշակերտք զոյգ զոյգ երկուս կողմունս բաժանեալ։ Աթոռին շորջն բոլորած էին բարձրաստիճան հոգեւոր ներկայացուցիչք և բարձրապատիւ անձինք որոց կը հետեւէր զինուորական երաժշտութիւն և ժողովրդեան խուռն բազմութիւն մը։

Այս շարքով հանդուցեալն մարմինն քաղաքիս մէջ հանդիսաւոր կերպով պտտցուցանելէն յետոյ, եկեղեցի մտան, ուր եկեղեցական արարողութենէն վերջ աշխարհական դասէն երկու պաշտօնական անձինք ատենաբանութիւններ կարդացին որով այս ատիճան բարձրացաւ քաղաքիս Պուլղ. Մետրոպոլիտն որ անկարելի եղած լինի Ն. Գերապատուութեան դիրքն ըմբռնել կարող ուրիշ եկեղեցական մը գտնել։ Զը մոռնանք յիշել նաև որ Կ. Պօլսոյ էքզարքին փոխանորդն, Անդրիանուպոլսոյ և Կապրօվայի Մետրոպոլիտք յուղարկաւորութենէն օր մ՝առաջ քաղաքս հասած էին։

Երեսփ. ժողովն և ուրիշ պաշտօնական մարմինք սոյն օրն ի նշան սգոյ կէս օրէն առաջ երեք ժամ դադրեցան։

* *

Ներկայ ամսոյս 2ին փափաղեան Ազնուազարմ գերդաստանի անդամներէն և Վարդանեանց վարժարանի Դ. կարգի աշակերտներէն Պ. Աբրահամ Յ. փափաղեան ինն ամսեայ ուսումնասէր պատանին յետ հնդամսեայ հիւանդութենէ իւր մահկանացուն կնքեց ի խոր սուգ համակելով վիր ծնողս և զհամայն ազգականս։ Յուղարկաւորութեան հանդիսին իւր վարժարանի ընկերներէն մին հետեւեալ հակիրճ ատենաբանութիւնն կարդաց, զոր համառօտութեան առթիւ նամակիս կը յարեմ, Տէր խմբագիր,

«Որպիսի սոսկալի՜, որպիսի ահե՜ղ վայրկեան, յորում Պարկայք անագորոյնք կարճեցին դթել կենաց քոց։ Այո՜, վայրկեան մի, սխրալի ամենեցուն։ Իսկ պարտաւորիչ ամենեցուն։ Այս է կամք Նախախնամութեան, ա՛յս է հրաման Նախաստեղծին։ մա՜հ։ ։ ։ անդարձ վճիռ սրտմտեալ Աստուծոյ։ Մա՜հ ։ ։ ։ իղձ մարդացեալ որդւոյն։ արդ, դո՛ւ արդեօ՞ք, դո՛ւ թէպէտ սգադէմ, թէպէտ ախրազդեցիկ, զնա պիտի լուծես, դու սիրելիդ մեր մտերիմ, ծնողացդ գորովոյ և սիրոյ առարկայ, դու վերջապէս ազգին ապագայ յուսոյ ծառին բողբոջ, դա՛ւ վարդի կոկոն դեռ չբացուած, հալիւ արև տեսած, էիր տիպար հաւատութեան, ուսնէիր ազգ. գիտութեան։ ո՜հ կարի վաղ թառամեցար, հալիւ արև էիր տեսած՝ մարեցար քո արև։ Նեսմացաւ քո լոյս։ Նախանձոտ բաղդն խլեց զքեզ անգթաբար ծնողացդ գորովալից գրկէն և ընկերացդ բարեկամութենէն։ կը լքանես դու զաշխարհ անցաւոր, զընկերաքան մարդկութեան, ինչպէս շատեր երթալ։ խառնիլ իմէջ ոգւոց ի հանդերձեալումն։ ի յաւիտենականութեան։ յաշխարհդ երանութեան՝ ի մի բան ի կեանս։ զի մահն կեանք է։

«Արդարև։ սիրելիդ մեր մտերիմ։ մեռար դու և ահա փոքր մի ևս գերեզման դժոխքեր պիտի բանայ գիւր ահագին բերան կուլ տալու զքեզ և քո գեղեցիկ աւուրցդ մնացորդն։ սեաւ հողերն բնակարան պիտի լինին մինչ յօրն հրամանի բարձրելոյն։ չիք այլ ևս քեզ շունչ։ մեռար դու։ սակայն կենդանի ես և յաւիտեան կենդանի պիտի մնաս, և ո՞ւր, ա՛յո։ քո մտերմացդ սիրտին խորն՝ ուր անմոռանալի քո յիշատակ անջնջելի տպաւորով քանդակեալ պիտի լինի՝ և՝ ուր մտերմականդ քո սէր յաւիտենականապէս պիտի տիրէ։

«Հանգի՛ր դու արդ ազնուականդ մեր մտերիմ։ անդ ի կեանս, յերանաւէտ բնակարան։ իսկ աստ ի չիրիմդ ուր պիտի առաջնորդեն զքեզ քո ծանօթք և քո ընկերք։

«Մատեցէք արդ դուք, բարեկամք նորա և ընկերք, բոլորեցէք իւր դագաղին շուրջն, ողողեցէք ձեր ցուրտ արցունքներով գիւր անշունչ մարմին, տո՛ւք իրեն ձեր վերջին հրաժեշտի ողջոյն։ բարձրացուցէք ձեր ձայներ յերկինս և խնդրեցէք ի Բարձրելոյն Աստուծոյ շնորհել իրեն երկնային արքայութիւն։ յաւիտենական երջանկութիւն։»

Արդարև մենք որ Պ. Աբրահամ Յ. փափաղեան ճանչնալու պատիւն ունեցած եմք, Տէր Խմբագիր, կը ցաւակցիմք իւր ծնողաց՝ մաղթելով իրենց երկնային մխիթարութիւն։

* *

Ուրախութեամբ կը լսեմք որ քաղաքիս երեւելի վաճառականներէն Հայազգի Մեծ. Տեար Յովհաննէս Հայրապետեան իւր հասարակաց գործոց պաշտօնէութեան (Նաֆիա) հետ ունեցած դատէն ընդունած յանիրաւի վճռոյն դէմ ուղղակի առ Երեսփոխան. ժողովն բողոք բառնալով Երեսփ. ժողովն իսկոյն նկատողութեան ներքեւ կառնու Տեար Հայրապետեանի խնդիրն և հասարակաց գործոց պաշտօնէութեան այս առթիւ տուած վճիռ յանիրաւի եղած ճանչնալով 4000 Օսմ. ոսկւոյ փոխարէն 500 Օսմ. ոսկի վճարելիկը պարտաւորէ զինքն։

Յիշեալ պաշտօնէութեան տնօրէն, Կոսբօտին Տօքթէր Սթամպուլքի, ի մասնաւորի Տիար Հայրապետեանի, և ուրիշ անձանց մի քանի դործոց մէջ յանիրաւի ըրած վճիռներն երեւան ելնելով ի հարցաքննութիւն կը կոչուի յերեսփ. ժողովն, ուր յիշեալ Կոսբօտին Տնօրէն ինքզինք պաշտպանել յանդգնելով ամենայն խայտառակութեամբ խորհրդարանէն դուրս կը վռնտուի։ կը լսեմք որ այժմ բոլորովին պաշտօնանկ եղած է։

* *

Անցեալներն Պատժական խորհրդարանին պաշտօնեայներէն Մի. հալաքի անուն ոմն, անձնասպանութիւն գործել կը փորձէ, թէպէտ չ՝կրնար յաջողիլ։ Նախ իւր չար նպատակին հասնելու համար կերթայ Մարիցա գետուոյն եզերքն և ըմբոլվէրն երեք անգամ կը պարպէ։ առջի երկու հարուածներն ի դերև կելնեն, իսկ երրորդն կուզղէ դէպ ի բերանն ուր պատահմամբ ձախ ծնօտին կը հանդիպի և մի քանի ակռայներն կոտրելով ձախ ուսն կը մտնէ։ Անդ մօտ աշխատող պարտիզպանք վրայ հասնելով զինք կը բռնեն և յիւր տուն կը տանին։

Այժմ պահապանի (քարագօլի) ներքև կը գտնուի։ արդիւնած է նորա քով մօտենալ ուրիշ անձնոց բաց ի վերքն բուժելու յատկացեալ մի քանի կառավարական բժիշկներէ։ վի՛ կաշառակերութեան արդիւնքն եղած է պատճառ կը պատմեն իւր գործել փորձած անմիտ ինքնասպանութեան։ Երանի էր թէ մեռնէր քան թէ ապրէր կենդանի մեռեալ։

* *

Այս վերջին երկու տարիներն, Տէր խմբագիր, խիստ տարօրինակ ըլլալ կը թուին մեզ։ Անցեալ տարի Ծ-ՂԷԿ հիւանդութեան պատճառաւ շատ մայրեր իրենց սիրասուն և դեռաբոյս մանկտիներէն զրկուեցան, այս տարի ևս փողի ցաւով ընկերացեալ ՀԷՌԷ հիւանդութիւնն բաւական կոտորած տուաւ աստ և դեռ ևս կուտայ։ Հաստատուած է որ՝ սոյն հիւանդութեան բռնուող մանկտիներէն 10 %ը հակիւ կազատին։

Յիշեալ մահաբեր հիւանդութիւնն ուրիշ բանէ յառաջ չդար՝ կը կարծուի, Տէր Խմբագիր, բայց եթէ կլիմայի սաստկութենէն որ խիստ սաստիկ և շատ կանուխ ըսկսաւ ցուրտ ընել։ Ամէն մ՝աւելի է անձրև չէ եկած, միշտ հով, միշտ փոթորիկ՝ երբեմն երբեմն ձիւն, վերջապէս կլիմայի բոլոր զօրութիւններն այժմ աստ կը տիրեն, ինչպէս ըսինք, Տէր Խմբագիր, Տէրն ողորմի աղքատաց, կարօտելոց և բազմաթիւ մուհաճիրներուն որք աւերակաց մէջ կը պատսպարուին։

* * *

Ֆիլիպէ 23 Դեկտ. 1883

ՐՈՒՄԷԼԻՏԷ ԳԸՇԸՆ ՇԻՏՏԷԹԻ

Շումնու մուխտիրիմիզ՝ Դեկտ. 27 թարիխիյէ եապաղը պիր մէքթուպտա, պու սէնէ Բումէլիտէ գէշշն չիտէթինէ տաիր սթիտէքի մալիւմաթը վերմիշ տիր։

Դեկտ. 13 թարիխի մէքթուպունուզու դեկտ. 25տէ ախզ իթմիմ։ Սթամպուլ իլէ օլան մուխապէրաթըմըզ 10 կիւն։ վէ Սօֆիա վէ ճիվար շէհիրլէր իլէ օլան մուխապէրաթըմըզ տախի 12 կիւն միւթէմատիէն գարալը գալըշնատա, սըգը պիր մուհասէրէտէյզ կիպի հիշ պիր թարաֆլա իլթիլաթ իտէմէտիք։ Պու միսիլու գէշ վէ գար երղընլարը կէօրիւմիւշ չէյ տէյիլ իտի։ Վառնա-Բուսճուգ շըմէնտֆէրի 10 կիւն թաթիլ իթմիշ տիր։ Հէր նէ գատար էօլուն աչըլմասը իչիւն էվվէլինտէն ֆէվգէլատէ ճահտ ու զայրէթ օլունմուշ իսկ տէ, պու խըտմէթէ թախսիս օլունան լոգոմոթիֆլէր՝ եօլուն աչըլմասընա մուվաֆֆագ օլամայըպ, օլուգալարը եէրտէ սաբլանըպ գալմըշլար տըր։ Վառնատան հարէքէթ իտէն էն սոն թըրէնՇէյթանճըգ սթասիոնունտան իլէրի կիտէմէյիպ, եէվմը մեզքիւրտէ Ռուսճուգտան կէլէն թըրէն տախի՝ Շէյթանճըգ սթասիոնունա վարմազտան եօլ օրթասընտա տուրմայա մէճպուր օլմուշ տըր։ Գաթարը մէզքիւր՝ այթը սաաթ աչըգ օվատա էօլէճէ պէքլէտիքտէն սոնրա, նէ իլէրի վէ նէ ալ կէրի հարէքէթ օլունմասընդն միւմքիւնսիզլիկի կէօրիւլէրէք։ եօլճուլար՝ թէհտիտ իտէն էօլիւմ թէհլիքէսինտէն գուրթուլմագ իչիւն, ճիւմլէթէն գաթարը թէրք իտէրէք, տագրգա պէ ապրգա տօնմագ վէ փուրթունատան էրգըլըպ պողուլմագ թէհլիքէլէրի արասընտա, եաեա օլարագ կիւճ հալ Շէյթանճըգ սթասիոնունա ճան սթապիլմիշլէր տիր։ պու հալտէ վառնա վէ Բուսճուգ գաթարլարը վէ եօլճուլարը մէգքիւրտէ 10 կիւն գաբանըպ գալըրլար վէ տիւշար օլտուգլարը սըգընթըրար վէ մահրումիյէթլէր իսկ թարիֆի նագապիլ տիր։

Պէշ կիւն տուրմագսըզըն սավրունթուլա պէրապէր գար տէվամ իտիպ եաղարգտան սոնրա, կէչէն սալը կիւնիւ հավա աչըլըպ կիւնէշ քէնտի հայաթպախշ զիյասընը կէօսթէրէրէք հէր քէսի սէվինտիրմիշ տիր։ Ֆագաթ, եօլարըն աչըլըպ մուխապէրաթըն իպգասը՝ անճագ 4-5 կիւն զարֆընտա պաշա չըգապիլմիշ օլտուղընտան, չար չէշմ իլէ մունթազըր օլտուղըմզդ բօսթարարա կիւճ հալ իլէ 25ինճի բազար կիճէսի նայիլ օլապիլտիք։ եանի՝ շըմէնտֆէրին թաթիլի կիւնիւնտէն քիւշատը կիւնիւնէ տէկին Սթամպօլ վէ Սօֆիանըն տէօրթ բօսթասընը պիրտէն ախզ իթտիք։ խիւլասան քէլամ՝ սահիհէն արղմըղըն դըշ մէվսիմի չիտէթի եէվկէրէճէք տէրէճէտ իսկ տէ, պու սէնէք կիպի գար երղընլարը կէօրիւմիւշ չէյ տէյիլ իտի։

Ո-ՖՈՒ ԴԷՐ ԹԸՆԻՆԸ

Նիու—Եօրգ նամ սիկուրթա գումբանեասընընն վուգու պուլան սոն մէճլիսը ումումիսի մազաթալարընը կէօղտէն կէչիրտիկիմիզ սըրատա էն զիյատէ նազարը տիգգաթըմըզը ճէլպ էյլէյէն չէյ՝ մէզքիւր չիրքէթին սէրմայէսիյլէ իշիթիա օլունմուշ պուլունան էսհամին ֆայիզի 4 միլիոն ֆրանգա պալիզ օլտուղը հալտէ, Էսմրլէրինի սիկուրթայա գոյանլարտան վէֆաթ էյլէյէնլէրին սիլէլէրինէ վերիլէն մէպլաղըն պիր միլեոն ֆրանգը կէչմէմիշ օլմասը տըրքի, պէօյլէճէ սէրմայէյէ սալա տօգանըլմամագտա տըր։

ՄԻԻԹԼԻՖԷՐՐԻԳԱ

Իզմիրին հիւքիւմէթ գօնազընտաքի հայտուտ արպէտասընընն իւզէրինէ Իզմիր վալիսի Նաշիտ բաշա հաղրէթլէրի սաղ սաղ թութուլան հայտուտտար հագդընտանէ թարզ ճէղա թէրթիպ օլունմասը լաղըմ կէլտիկինէ տաիր Պապը Ալիտէն թալիմաթ թալէպ իտէրէք, սիլահպէտէսթ թութուլան հայտուտտարընն իտամ ճէղասընա չարբըլմալարընա վէ արզը իթաաթ իտէն շագիլէրին իսկ օն պէշ սէնէ քիւրէք ճէղասընա մահքիմ օլմալարընա տաիր թալիմաթ ախզ իթմիշ իսկ տէ, պու տէֆա իզմիր կազէթալարընտա մաէլիսթիղրազ օգընտրղընա կէօրէ, չէհրը մէզքիւր մէհքիմի՝ գոնագտա մագթուլէն վիճուտը օրթատան գալգան հայտուտ սէրքէրտէսի եէրիւք Օսմանըն ըէֆիգլէրինտէն պէչինի մուէպպէտէն քիւրէյէ վէ տիկէրլէրինի մուվագգաթէն մահպուսիյէթէ հիւքմ իթմիշլէր տիր։ Պու հայտուտլար իսկ՝ մալիւմ օլտուղը վէճճէլ, սիլահ պէտէսթ օլարագ հիւքիւմէթ գօնաղընը թա իչէրիսինտէ պիր իւքի զապթիյէ վէ ասքէր էօլտիւրտիւքտէն սոնրա ախզ ու կէրիֆթ օլունմուշլար տըր։

Տիկէր թարաֆտան խապէր վերիլտիկինէ կէօրէ, Իզմիր ճինայէթ մահքէմէսինտէ իտամ ճէղասընա հիւքմ օլունան չագիի մէշհուր Քէլ Հասանըն տախի ճէղասը հաֆիֆլէտիլիպ, մուէպպէտէն մահպուսիյէթէ թահվիլ օլունմուշ տըր։

—

Ինկիլթէրրա գրալիցասը Վիգթօրիա հագրէթլէրի պունտան օն պէշ սէնէ ագտէմ պիր քիթապ նէշր իթմիշ օլուպ, պու էսէրին զէյլու տէվամը օմագ իւզրէ եագընտա տախի պիր էսէր նէշր իտէճէկի ինկիլիզ կազէթալարընտա մերվի տիր։

—

Բիվայէթ օլունտըղընա կէօրէ, Մըսրը իտարէսինտէ իւքի եիւգտէն զիյատէ մէմուրիյէթ ֆէսխ օլունարագ, էրէյիճէ մէմուրիյնէ եօլ վերիլմիշ տիր։

—

Մանչէսթըրտա մուգիմ Մակէդոնիալը պիր Բում թիւճճար՝ Զէշմէ ագիթզէտէկեանը իչիւն Մանչէսթըրտա պիր իանէ տէֆթէրի քիւշատ իտուպ, մուվաֆֆագիյէթը քեամիլէյէ նաիլ օլմուշ, վէ քիւլլիյէթլի նագտ իլէ չամաշըր, բուպա վէ սաիրէ կիպի էշնաի միխթէլիֆէ ճէմ էյլէմիշ օլարզընտան, պու հաֆթա զարֆընտա իանաթը մէզքիւրէ Մանչէսթըրտան Զէշմէյէ իրսալ օլունաճագմըշ։

—

Ավսթրիա հիւքիւմէթի՝ Պօսնատա Եէնի Բազարտա վէ Անատօլունըն պազը մահալլէրինտէ կէչէնտէ քէշֆ էյլէտիկի ասարը աթիգանըն պիր պէօյիւք գրսմընը անգարիպ հիւքիւմէթը Սէնիյէյէ իրսալ իտէճէքմիշ։

—

Պիր չօգ լօրտ վէ պանքէրլէրտէն միհէչէքքիւլ պիր ինկիլիզ գումբանեասը Սէլանիք վիլայէթինտէ վագը կիւմիշ մատէնլէրինի իշլէթմէք իչիւն իմթիյազ թալէպ իթմիշ վէ մէատինը մէզքիւրէյի թէհարրի իչիւն չիմտիյէ գատար 15000 լիրա սարֆ էյլէմիշ օլմաղլա, մէսելէ՝ Ինկիլիզ սէֆարէթինէն Պապը Ալիյէ եազտըղը պիր մէքթուպ իւզէրինէ Շուրաի Տէվլէթտէ միւղաքէրէ օլունարագ, մէճլիսը միւշարէյէյհ՝ մէզքիւր մատէնլէրին տէվլէթ թարաֆընտան իշլէտիլմէսի ճիհէթինէ մէյլ իթտիքտէն սոնրա, իշի նիհայէթ թիճարէթ նէզարէթինէ հէվալէ իթմէյէ գարար վերմիշ վէ նէզարէթը միւշարէյէյհա տախի վերտիկի ճէվապտա իմթիյազ թալէպինի բէտտ իթմէյիպ, անճագ էկէր բէտտ օլունուր իսկ՝ ղիքը օլունան 15000 լիրա մէսարիֆի դումբանեայա էօտէմէք լազըմ կէլտիկինի պէյան իթմիշ տիր։

Շուրաի Տէվլէթ իսկ հէնուզ գաթիէն պիր հիւքմ ու գարար վերմէմիշ տիր։

—

Իզմիրին զապթիյէ խասթախանէսինտէ խասթա եաթմագտա օլան մէշհուր Արնաուտա օղլու նամ հայտուտ կէչէն հաֆթա օրատա վէֆաթ իթմիշ տիր։

* *

Այարն վիլայէթինտէ Պայէնտիր գայմագամը՝ մէշհուր հայտուտ սէրքէրտէսի գարթան Անտէյտա քեամթիլիք, վասէթալըդ, եաթագըդ վէ թէրճէմանլըդ իտէն պիր հայտուտը պիր թէվգիֆ զէնճիրլէրէ պաղլայարագ թահսիլ հըֆզ իզմիրէ կէօնտէրմիշ տիր։

Քէզալիք ճիրիա օղլու վէ Գարա Մէհմէտ վէ տիկէր իւքի հայտուտ տախի թէվգիֆ օլունմուշլար տըր։

—

Բարիզտէ մուգիմ պիր ֆագրիգաթօր՝ չէհրը մէզքիւր ճիվարընտա պուլունան Պուլօնը ֆօրմանընտա պիր սուրէթը միւտհիշէտէ նէֆսինէ սուի գատ իթմիշ տիր։ Մէրգում պու նիյէթը մէզմումէսինի պաշա չըգարմագ իւզրէ, 5 քիլօկրամ՝ պարութը հավի պիր ճէհէննէմ մաքինասը իսթիմալ իթմիշ տիր։ Մէզքիւր մաքինանըն տէհլիքէլի պիր սուրէթտէ բաթլայըշընտան հասըլ օլան սէսայը իչիտէն օրման պէքճիլերի մահալը ճինայէթէ կէլտիքլէրինտէ, մէրգումըն պաճագվէ գօլ վէ ագաի սաիրէսինի պիրէր թարաֆտա վէ պազը ագալարընը տախի ճիվարտա պուլունան աղաճլար իւզէրինտէ պուլմուշլար տըր։

Տ. ԲՍԱԹԻ
ԹԻՒՆԷԼ ՄԷՑՏԱՆԸՆՏԱ Ն. 521
ՄԻԻՃԷՎՀԷՐԱԹ ՎԷ ԿԻՒՄԻՒՇԷ ՏԱՒՐ
ԵԷՆԻ ՄԱԼԼԱՐ
ՖԻՑԱԹ ՄԱԳԹՈՒ ՎԷ ՂԱՑԷԹ
ԷՀՎԷՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԷՎՐՈՊԱ ՓՈՐՍԱՍԸ

Լօնտրա 14 Յունվար

Ինկիլ. էսկամը Ինկ. Լիր.	101-11/16
Օտմ. էսկամը աշընար	08-15/16
» » գաբանոը	09-
Խթիգրաղ 65	11- 1/8
» 69	10- 1/8
» 71	67- 1/4
» 72	15- 1/2
» 73	09-
Օսմանլը Պանդասը	16- 1/2
Ռուսիա խթիգրաղը	84- 1/8
Մըսըր տուլ.մուքթա հրաէ	66- 3/4
» » խմթիկաղը	90-
Յարբա Սանիէ (Մըսըր)	66- 1/4
Ռօշիլտ խթիգրաղը (Մըսըր)	88-
Մաճարիսթ. էսկամը 1877	100- 1/2
Գամպիս Բարիզ 3 այ վատէ	-

Բարիզ 14 Յունվար

Ֆրանս. էսկ. 3 % Ֆր.	76-67 1/2
» » % 5	106-87 1/2
Օտմ. էսկամը աշընար	08-97 1/2
» » գաբանոը	08-97 1/2
Խթիգրաղ 65 Ֆր.	-
» 69	49-
» 73	43-
Ռումելի չըմենտիֆէրի	42-25
Օտմ. Պանդասը	668-75
Գրէտի Լիոնէ	557-50
Գրէտի Ֆոնսիէ	1245-
Լիոն ագսիօնը	1243-75
Սուէզի ագսիօնը	2022-50
Ռուսիա 5 % 1877	91-1/8
Իթալիա էսկամը	91-10
Մըսը Ֆոնս. մուքթ հրաէ	557-50
Մաճարիսթան էսկամը	101-1/8
Եունան 6 % 1879	415-
Գամպիս 3 այ վատէ	25-18

Վիէննա 14 Յունվար

Լօնտրա իւզերինէ գամպիս	121-40
Ռումելի չըմենտիֆէրի	20-50

ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Էսկ. ուս. տիւն ագչ. գաբ.	09-33
Գու սապակ աշընար	09-28
Մըսըր մուքթահրաէ. գաբ.	74-10
Գու սապակ աշընար	73-20
Խթիգր. 65 (մուքթօն)	58-
» 65	56-
» 69 (բինար	49-50
» 72 (Գոնսիլիբէ.)	17-
» 73	43-25
Ռումելի չըմենտըֆէրի	42-50
Ագչէ Ֆայդի	8-
Ռէբոր Ղրշ.	32-
Հէվալէսիզ »	35-

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	6-27
Օթամպոլ պանգասը	6-15
Օսմիէթ ժէնէրալ	3-38
Թրամվայ	3-02 1/2

ԱԳՋԵԼԷՐԻՆ ՖԻՍԿԱԼԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ.ուան	Ղշ. Բր.
Գէյալ մէճիտիէ Ֆարգը	107-36
Մէթալիք »	099-30
Գեշիք »	102-30
Սկիբլըգ »	103-03
Գազըր »	760-
Գայմէ	1330-
Ինկիլիզ լիրասը	110- 3
Ֆրանսզ ալթունը	87-24
Բօլ	80-03
Գրէմից ալթունը	81-25
Գարպոն գայմէսի	9-35

Համպուրկ իքրամիյէլերին իքինճի քէշիտէսինտէն վէ Յաքսոնիանն իւք քէշիտէսինտէ թարաքիմզուան սաթըլմըշ օլան պիլէթլերին աթիտէքի նումէրօլարա իսապէթ իթմիշ օլըրզընտան, համիլլերի կէլիպ աքճէլերինի արմաղա տավէթ օլունուրլար։

Համպուրկան Ն. 36069, 100մարգ վէ 18436, 32117, 32124, 32139, 36075, 36078, 36107, 36229, 40975, 54919, 54925, 80006, 80009, 80013, 80037, 85130, ամօրթի։

Յաքսօնիա իքրամիյէլերինտէն Ն. 53557, 53588, 58825, 96163, 200դէր մարգ. վէ 53556, 61338, 150 չէր մարք. վէ Ն. 84320, 96189 ամօրթի։

Գալաթատա Գումրքօն խանըն
գարշըսընտա Ն. 9
Սարրաֆ
Ղ. Փ. Զոբաբիան
Գալաթա 2|14 յունվար 1884

Իտարէի Մախսուսէ գումբանէասընտան կէլէն իլան.

Իտարէի Մախսուսէ վարօրլարընդն պիր սէնէլիք լաղըմէսի իչին միւնագասայա գօնուլան մալիում էլ մրգտար քէօմիւրին պէհէր թօնասը 24 չիլինէ թալիպի իւզերինտէ օլուպ, գարարը գաթիսի հէր նէ գատար քէանունը էվվելին 31ինճի կիւնիւ վերիլէճէկի կագէթալար իլէ իլան օլունմուշ իտի իսէ տէ, հասպէլիյճապ միւնագասա միւտտէթի չէհրը քէանունը սանինին 7ինճի ճումա էրթէսի կիւնիւնէ գատար թէմտիտ օլունտրզընտան, եէվմը մէգքիւրտէ գարարը գաթիսի վերիլէճէկի ճիհէթլէ, թալիպլերի վար իսէ եէվմը մէգքիւրտէ իտարէ գօմիսիօնընա միւրաճաաթ էյլէմէլերի թէքրար իլան օլունուր։

Ֆի 31 քէանունը էվվել 1883

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՄԱՑՈՒՆ

Վոլիոմը սամսունէ էրզուրումէ կէլէն էլան.

Էվգաֆը Հիմայուն վարիտաթը ումումիյէ իտարէսի մանվլիւաթ չիպէսինտէ պէհէր կիւն միւզայտէտլերի իհրա օլունմագտա օլան աթիւզվիքը ահվալաթը մուայէն օլան 4 հաֆթա միւտտէթը իլանընտան 3ինճի իլան միւտտէթի օլան իչպու 1293 սէնէսի քէանունը սանինին 2ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնէն իթիպարէն պիր հաֆթա զարֆընտա թալիպ օլանլարը զըյմէթը մուխամմէնէնին էօչրիւնէ միւսավի թէէմին ագչէսինի միւսթասհրպէն իտարէի մէգքիւրէյէ միւրաճաաթ իտուպ միւզայէսինտէ պուլունմայանը պէ պէտէը մուահէճէլէյէ մահսուսպէն սուրէթ վէ սէրկի գապուլ օլունմայանը իւչինճի սէֆա օլարագ իլան ու իթիբար օլընը։

. . 33 . . 5000 (1) — Գանլըճա գարիյէսինտէ Զուպուդլու մէգքինտէ Պէզմալէմ վալիտէ Սուլթան վագֆընտան թէրպէէն 120 զըրա արաստա մէպնի 4 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գուլու վէ 310 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ պիր պապ քեարկիր մէնզիլին պէշ հիսսէ իթիպարը իլէ պիր հիսսէսի։

. . 112 . . 7000— Իսկիւտարտա Բազար-Պաշը մահալլէսինտէ Միր օղլու սօգաղընտա Հէքիմպաշըզատէ Ալի բաշա չուհատարը էլ Հաճճ Իսպահիմ աղա վագֆընտան տէրունինտէ պիր գուլուզը միշթէմիլ թէրպէէն 1200 զըրա պիր զըթա մէնզիլ արասը։

. . 326 . . 4000— Իսկիւտարտա Պաղլար պաշը մահալլէսինտէ Թօքթաշը ճատտէսինտէ Հարէմէյն կէսիքթաթընտանվ չէհրի 23 զրուշ քիրաղը թէրպէէն վէ թախմինէն 33 զըրա ախչապ պիր պապ տէօքմէճի տիւքքանը։

. . 22 . . 100— Գանլըճա գարիյէսինտէ Զուպուդլը մէգքինտէ Պէզմալէմ վալիտէ Սուլթան վագֆընտան 4 զըրա քիրեճ գայըզը մահալինին խումս հիսսէսի։

. . 45 վէ 51 . . 3773 — Ինճիր գարիյէսինտէ Բէյօղլի սօգաղընտա Սուլթան Մուսթաֆա Խան վագֆընտան պէրմուճիպը թէմմսիւք 13730 զըրա մուգատտէմա չայը էլեվմ 1 գըթա արասընդն 7 հիսսէտէն պիր հիսսէսի։

. . 14 . . 7000— Էյիրնէ գաբուսը գուրպինտէ Բէրաքէնտէ Գասըմ աղա ճամիի չէրիֆի սօգաղընտա Թէրպէէն 150 զըրա արաստա մէպնի 6 օտա վէ 2 սուֆա վէ պիր գուլու վէ 200 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 200 զրուշ քիրաղը պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի։

. . 11 . . 5000— Էյիրնէ գաբուսընտա աթիզ Ալի բաշա մահալլէսինտէ Նուրէտտին Թէքէէի ճատտէսինտէ մէրհում Քէթխիւտա խաթուն վագֆընտան Թէրպէէն 70 զըրա տէրունինտէ 2 օտա վէ չէհրի 80 զրուքիրաղը մուգատտէմա պիր պապ տիւքքանէ էլէվմ պիր պապ մէնզիլ վէ Թահթընտա աթթար տիւքքանընդն նըսֆ հիսսէսի իլէ բիչկեահընդն ըուպ արասը։

. . 12 . . 2000 — Զարշուի քէպիրտէ Եարըմ-Թալ խան սօգաղընտա Սուլթան Մահմուտ Խան վագֆընտան չէհրի եէրմի զրուշ քիրաղը Թէրպէէն 12 զըրա պիր պապ Թէրզի գարամանը տիւքքանընդն սիւլտան հիսսէսի։

. . 23 . . 667— Զարշուի քէպիրտէ Ֆուլաթ Եէլբա գաբուսը սօգաղընտա Հարէմէյն կէսիքթաթընտան չէհրի զրուշ քիրաղը Պէտէթէն ար[illegible] գաբուսը խարիճինտէ իւչիւնճի պիր ատէտ տուլ[illegible] կէտիկինին սիւլտան հիսսէսի։

. . 1 . . 5730 — Իսկիւտարտա Ալթունիզատէ մահալլէսինտէ Զամլըճա ճատտէսինտէ Զիլէխանէ սօգաղընտա Քիւչիւք-Օսման աղա վագֆընտան սէնէվի 800 զրուշ քիրաղը տէրունինտէ պիր գուլու վէ պիր օտայը միշթէմիլ թէրպէէն 22 տէօնիմ պիր զըթա թարլանընդ ըուպ հիսսէսի։

. . 7 վէ 4 վէ 2 . . 4978— Գալաթատա Արապ ճամիի չէրիֆի մահալլէսինտէ Պէլլաֆատ սօգաղընտա վէ Քէլէպէք սօգաղլարընտա Զազըր աղա վէ Խարաճճը Գարա Մէհմէտ պէյ վագֆիլարընտան մուգատտէմա տէօրթ պապ տիւքքան վէ պիր պապ խան արսա էլեվմ պա պաղչէ պիր պապ գահվէ վէ պիր պապ հալլաճ տիւքքանընտան անճագ մումիիլէյհ Զազըր աղա վագֆընտան օլան մահալին 43 հիսսէ իթիպարը իլէ 6 պուլուգ վէ սիւլիս հիսսէսիլէ մումիլէյհ Մէհմէտ պէյ վագֆընտան օլան մահալին իթիպարը մէգքիւրտէտէն 7 պուլուգ հիսսէսի։

. . 14 . . 1500 — Խըրգամ Շէրիֆ գուրպինտէ Հօճա Վէյսի մահալլէսինտէ Զըգմազ Սամաղլ սօգաղընտա Շէյխ իւլ Իսլամ Էսէդզատէ Ապուուլահ վագֆընտան Թէրպէէն 60 զըրա արաս իւզերինէ մէպնի 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ պիր գուլու վէ 20 զըրա պաղչէյի միւշթէմիլ չէհրի 13 զրուշ քիրաղը տիւլապ պիր պապ խարապ մէնզիլին պիւթիւնիւ։

. . 20 . . 1250— Ըրկատ քաղաքը գուրպինտէ գալիյէճի Հասան մահալլէսինտէ Մագառճըլար ճատտէսինտէ Հաճճ Բիրի Մէհմէտ էֆ. վագֆընտան չէհրի զըրգ զրուշ քիրաղը Թէրպէէն եիւզ զըրա քեարկիր պիր պապ պիրա հավա մուգատտէմա 2 պապ էյեէվմ պիր պապ սուճը տիւքքանընդն ըուպ հիսսէսի։

. . 11 . . 1000— Ասմա ալթընտա Հարաճճը խանընտա Թահմիս սօգաղընտա Զօրուվի էլ Հաճճ Մէհմէտ աղա վագֆընտան չէհրի 30 զրուշ քիրաղը Հարաճճը խանընդ ըուպ հիսսէ խանճըլըգ վէ օտա պաղըլըզընդն 8 հիսսէսի պիր հիսսէսի։

. . 13 . . 2000— Էյիրնէ գաբուսընտա Հաճիչէ Սուլթան մահալլէսինտէ Ցօզրամտաճը սօգաղընտա Զաճարընը Մուհիթտին վագֆընտան Թէրպէէն 80 զըրա արաստա մէպնի 2 օտա վէ 130 զըրա պաղչէյի միշթէմիլ մուհեէտիմ պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսսէսի մահմիլուէն վէ նըսֆը տիկեր հիսսէսի տտիսի սահիպի թարաքընտան ֆիրուխթ օլունճաղը։

. . 39 . . 2250 — Մէրճան աղա մահալլէսինտէ Պաստրքմաճը խանը տէրունինտէ ֆէվգանի սատրը էսպագ Բիրի Մէհմէտ բաշա վագֆընտան չէհրի օթուզ զրշ. քիրաղը միթէհամիլ Թէրպէէն 25 զըրա ֆքեարկիր 1 պապ օտանընդն նըսֆ հիսսէսի։

. . 22 վէ 24 . . 4150 — Իսկիւտարտա Տավշան բաշա մահալլէսինտէ Պէյիրէք համմամ սօգաղընտա Սուլթան Մահմուտ Խանը Սանի վագֆընտան Թէրպէէն 150 զըրա արաստա մէպնի 4 օտա վէ 2 գուլուը միշթէմիլ Միւմթազ խան պաղչէսի տինմէքլէ մասուրճ Թէրպէէն 7,000 զըրա պիր պապ պօսթան կէտիկինին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ 8 վէ ըուպ սէհիմ վէ սիւտիւս ան նըսֆ սէհիմ հիսսէսի։

. . 61 . . 2500— Սթավրօզ գուրխէսինտէ Պօսթան սօգաղընտա վէ Սթավրօզ ճատտէսինտէ Սուլթան Մահմուտ Խան վագֆընտան սէնէվի 2000 զրուշ քիրաղը Թէրպիէն 193 զըրա արաստա մէպնի տէրունինտէ պիր աթբր վէ պիր գուլու վէ 5 օտայը միշթէմիլ Թէրպիէն 5000 զըրա պիր զրթա պօսթան կէտիկինին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ 10 սէհիմ հիսսէսի։

. . 2 . . 5000 — Գօսգատա Զօպան Զավուշ մահալլէսինտէ Զէրքէս օսգաղընտա վէ մուհասպէտէն Ալի Ռիզա էֆէնտի վագֆընտան Թէրպիէն 230 զըրա պիր զրթա արաս։

. . 11 . . 2000— Խասքէօյտէ Բիրի բաշա մահալլէսինտէ Գումպարխանէ ճատտէսինտէ Բիրի Մէհմէտ բաշա Հարէմէյն կէտիքաթընտան Թէրպիէն 25 զըրա մուգատտէմա 1 պապ եօղուրտու տիւքքանը արասընդն նըսֆ միլքի իլէ պիւթիւն կէտիկի։

. . 18 վէ 20 վէ 183 վէ 189 . . 83333— Պէյօղլուտա Շէյխ իլ Հաւէր Հիւսէյին աղա մահալլէսինտէ [illegible] ռէսէարը Ալի տիվանը Հիւմայուն [illegible] էֆ. վէ Նախլպէկնո էլ Հաճճ Հասան աղա վէ մէրհում էլ Հաճճ Սուսուֆ բաշա վագֆիլարընտան Ալեսն սօգաղընտա 18 վէ 20 վէ ճատտէի քէպիրտէ 183 վէ 183 Նիւմէրօլար իլէ մուրագգամ 500 զըրա արաստա մէպնի 10 օտա վէ 4 սուֆա վէ 2 գուլու վէ 1200 զըրա արաս վէ տէրունինտէ 3 ատէտ պարագա օլարագ տուխանի վէ թաթլըզը վէ օսպանը տիւքքանընդն 6 հիսսէտէն 1 հիսսէսի։

. . 3 . . 5500 — Սիւլէյմանիյէ տէ գաբան բաշա ճամիի չէրիֆի սօգաղընտա Նէֆսը Հարէմէյն իւ Շէրիֆէյն վագֆընտան թէրպիէն 220 զըրա արաստա մէպնի 7 օտա վէ 2 սուֆա վէ պիր միշթէրէք պիրիմա վէ 60 զըրա պաղչէյի միշթէմիլ 1 պապ մէնզիլին ըուպ հիսսէսի։

(1) Ճիմլէյէրին պաշլարընտա իւք հիզատտա պուլունան բագգամար մահալիւաթը նիւմէրօլարընը վէ իքինճի հիզատաքիլէր զըյմէթը մուխամմէնէլերինի պիտիրմէքտէ տիրլեր։

ԻԼԱՆԱԹ

Խաղինէի Խասսի Շահանէտէն կէլէն իլան

Մաթպախը ամիրէյէ ալընաճագ վարնա վէ իդմիտ վէ էտիրնէ մալի եուսուրմանընդն պէհէր եիւղի 24 զրշ. Թալիպի իւզերինտէ օլուպ, գարարը գաթիսի իշպու կէլէճէք քեանունը սանիի Ռուսինին Հինճի չարշէնպիհ կիւնիւ վերիլէճէկինտէն, Թէնդիլէն իթայա բաղպէթ իտէնլերին եէվմը մէգքիւրտէ Խաղինէի Խասսի Շահանէտէ պուլունմայանը իլան օլունուր։

30 քեանունը էվվել 99 3—1

Իզմիր վէ Եաֆա իսկէլէլերինտէն ճիտտէ վէ Եէնպու իսկէլէլերինէ վարօրլա 94000 քիլը աթիզ հընթա նագլ օլունճաղը ճիհէթլէ, նավլը տէրտէսթը միւնագասա օլտուրունան, վէ մահը ճարիի Ռումինին 12ինճի բէնճէնպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վերիլէսէսի մուգարրեր պուլունտուրունտան. իշպու զանխիրէնին նագլընա Թալիպ օլանլարը եէվմը մէգքիւրը ինգրզաբընտան էվվել չէբաիթը միւնագասայը կէօրմէք իւզրէ Մալիյէ խաղինէի ճէլիլէսինտէ Ազար վէ Ազնամ էմանէթի տարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլերի իլան օլունուր։

2 քեանունը սանի 99 7—1

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԷՐՃԻԱՍ

Վէ դոբէ եօլը տէբ...

Եէնի ճամիտէ Բօսթախանէ գարշըսընտա 12 Նիւմէրօլու Ալլահվէրտեան իսմի իլի մաարուֆ օլան էֆզախանէ՝ պու տէֆա «Լ.Ճ. զախանէի Էրճիաս» նամը իլէ տէվամ իթմէքտէ օլուպ, պու տէֆա Նօրվէկիանընդն էն պլէա պարլգ եաղլարընտան քիւլլիյէթլիճէ ճէլպ իթմիշ օլուպ, օգգա վէ ֆըչը իլէ ֆիրուխթ իթմէքտէ օլտըզը կիպի, հէր նէվ մուալիճէլեր վէ գօնեագլար, ֆին, չամբանեա չիշէ վէ սանտրգլար իլէ սաթմագտա օլտըզընը բաղպէթլու էֆալիյէ իլան իտէր։

Մէգքիւր էֆզախանէտէ Յօգ. Տատրեան հէր կիւն սապահլարը վէ Յօգ. Այվազեան հէր կիւն ագշամլարը պուլունմագտա տրրլար։

Գ.-Ի. ՃԷՐԷ

ԱՄԷՐԻԳԱՆ ՕՐԿԱՆԼԱՐԸ

Պու տէֆա Ամէրիգանընդն պիրինճի ֆապրիգասընտան 3 ճէսիմ օրկանլար կէլմիշ օլտըզընտան, իսթէյէնլէր, եէնի—ճամիտէ 12 նումէրօլու Լ.Ճզախանէի Էրճիասա միւրաճաաթ իտէպիրիլէր։

ԲԱՌԻԼԻՆ ԱՆԻՍՕՆ ԲԷԼԷՄԷՆԻՆ

Նեղլէ, կեօլիւս էնմէսի, էօքսիրիւք, Թըղնէֆէս, պօղազ ազրըսը վէ պու կիպի սարր խասթալըգլարա քեամլէն չիֆա վէրիր։ Վ. Լինճէլ նամ Ինկիլիզ գարանը՝ չէտտա պիր էօքսիրիւ քանէն Թուքուլըրգտա, պունը խաթիմալ իթմիշ վէ պիրինճի չիշէտ բիրի բաք օլմուշ տըր։

Հէր չիշէնին աղգընտա Թօմաս Բոուէլ Պլէֆֆրայէր Բօթ Լընդըն իպարէսի՝ սիյահ զէմին իւզերինտէ պէյազ եաղլարլա մուհարբէր պուլունանագ։ պու մարգալը Թաշբմայան չիշէ սախթէ պիր. հէր պիր էթիքէթ իւզերինտէ ֆապրիգասընդն Լէն Ֆէլլէ Սոբէ մարգասը պուլունանագ տըր։

Գանճիք պիրատէրլէր էճզախանէսինտէ, Գալաթատա Եիւքքէք գալտըրըմտա Է. ԳԱՐՈՒԱՆԱՆԸՆ Նօ. 95 էճզա տէրօղիթօսընտա վէ սարր պիճիւմէ միւթէպէր էճզաճըլարտա Թօպատան վէ բէրաքէնտէ սաթըլըր։

ԲԱՐԻԶ ՄԷԹԹԷՊԸ ԹԸՊՊԻՃԷՆԻ ՏԻՇՃԻՍԻ ՅՕԳԹՕՐ ՏՈՒՐԻՆԻՆԻՆ ԹԷՐԹԻՊԻ

Ինսանընն հըֆզը սըհհէթինէ էլվէմ վէ լայիւտ օլան թէտապիրատէ պիրի տէ տիչէրինին թէմիզլիկի մատտէսի օլուպ, եկէր պունա տըգգաթ օլունմազ իսէ, պունտան խայլի մագարթաթ հուսուլէ կէլէպիլէճիկ կիպի, բէք չօգ խասթալըգ տա անտէն նէչէթ իտէր։

Մէհթէլ Թայշ կազէթասը՝ աղգընը թէմամէն մուհֆաղա արգուսընտա պուլունան զէվաթընն տօգթօր Տուրինի գատար թէհրիւպէ վէ էհլիյէթի պուլունան պաչգա պիր բէհկէր տաահա պուլունմատըգընը վէ մումանիէյհին 1863 տէ «աղգընն հըֆզը սըհհէթի» իւնվանը յա նէյր իթտիկի բիսաւէտէ միւնտէրիճ թէնպիհաթը թէմիլ քիմեակիրլէր թարաֆընտան թագտիր օլունտըզընը պէյան իտէյօր։

Գանճիք նամ Ինկիլիզ էճզախանէսի տիչէրին մինէսինի պօզմայրա մուհաֆաղա իտէն, վէ տիչ էթէրինի գուվվէթլէնտիրէն տիչ սույու իլէ տիչ թօզընը թապպը մումանիէյհին բէչէթարընա թէվթիֆէն թէրթիպ իլէմիշ տիր։

Պու տիչ սույընը սուրէթը իսթիմալինէ կէլինճէ, մէգքիւր սուտան իքի իւչ տամլա պիր տիւլպէնտ բարչասը իւզերինէ գօնուլուպ տիչէ բգօտրզը հալտէ, էն չիտտէքլի աղրըլան պիլէ կէչէր։

Տօգթօր Տուրինին տիչ ֆըրչպարը էքսէր աթըպպա թարաֆընտան թագտիր ու թավսիյէ օլունմուշ օլմազլա, Գանճիք էճզախանէսի մէգքիւր ֆըրպարը պիլխասա Լօնտրանընն պիրինճի ֆապրիգաբընտան կէթիրթմիշ տիր։ Իմտի պու Թէրթիպի եաթարըմագ արգուսընտա պուլունանդար Գէյօղլունտա Գանճիք պիրատէրլէրին Ինկիլիզ էճզախանէսինէ միւրաճաաթ իթտիրլէրինտէ էկէրէկէնէ խաշնուտ օլաճագլար տըր։

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի՝ տարիներու փորձով հետևեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հարբուխ, յամառ հազ, խոյչ, աւշային գեղձերու ուռույցներ. մորթի հիւանդութիւնք, սրբեւն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն և այլն. նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Զգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահապետական նպատակներով բնական իւղերուտեղ և իբր թէ անոնցմէ պաւելի ազդութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշրանի չեն ճանայեր բայց միայն ատամոցը ընդդէմ ոչ դրդռելու և հոգեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԳԻ ԻՒՂ Ը, որ եռանկիւնի շշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօգի անունը և բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լ. ըսէ՝ էօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շշի էթիքէթին վրայ կը գտնուի։ Տելլա Սուտայի և այլ Պուսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քովն կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօգի մօրի ձկան բնական իւղի շշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղղիոյ կառաւարութեան կնիքն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընեցուք։

Hogg

զրոյցարանի նշանը։

Թիւրքիա իշխուն ումումի տէբօղիթօ՝ Տէրսաաադէթտ Ֆ. Պ. Տալիճճիօ մաղազասընտա։

LONDON AND LANCASHIRE
FIRE INSURANCE COMPANY

ԼՕՆՏՕՆ ԷՆԴ ԼԱՆԳԱՇԻՐ ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ

ՍԱՀՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԳՈՒՄԱՐԱՆԴԱՍԸ

ՍԷՐՄԱՅԷ ԻՆԿԻԼԻԶ ԼԻՐԱՍԸ 1,852,000

ԻՀԹԻՑԱԹ ԱԳՋԷՍԻ ԻՆԿԻԼԻԶ ԼԻՐԱՍԸ 232,918

Իշպու գումբանեա՝ Գալաթատա Հալաճեան խանընտա 16 վէ 17 նումէրօլը օտալարտա միւթէմէքքին վէ քիլի պուլընան Մ. Ր. Ֆ. Բաուէթ վէ Սթանպօլտա Պաղչէ-գաբուսընտա 29 նումէրօտա սաքին Յովսէփեան Համբարձում աղա վասէթասը իլէ հէր նէվ էշեա, էմթաա, վէ խանէ վէ սաիրէ սիկուրթա իտէր։

ԷՕՄԻԻՐ ՍԻԿՈՒՐԹԱՍԸ

ՍԻԿՈՒՐԹԱՑԱ ԵԱԶԸԼԱՆԼԱՐԱ ՄՈՒԽԱՍՍԷՍ ԹԷԼՄԻՆԱԹ ՍԷՐՄԱՅԷՍԻ

263,000,000

ՖՐԱՆԳ ՏԸՐ

ՆԻՒ-ԵՕՐԳ

ԳՈՒՄԲԱՆԻԱՍԸ

ԹԻՒՐՔԻԱ ԻԶԻՆ ՏԻՐԷՔԹՕՐ

Գալաթատա Հալաճեան խանընտա նումէրօ 16տա

Ա. Հ. ՊԳԷՃՖ

ԱՃԷՆԹԷԼԷՐ

Գրէտի ժէնէրալ Օթման պանգասընտա

Գաղղէ-Գաբուսընտա նումէրօ 29տա

ՅԻԼԷ-ԿԻՆ ԳՈՒՇ

ՄԻՀՐՈՒ Ս-ՐԷՆ

ՊԱԶԻԼ ԳՈՒՐՈՒԳԼԻ ՎԷ ԱՆԺՊՈՒԼՇԷՆԻՆ

ԹԱՀԹԸ ԻՏԱՐԷՍԻՆՏԷ

ՊԷՕՑԻՒԼՔ ԳՈՒՐՕՆ ԳԱԶԻՆՕՍԸ

ԳԱՐԻՊԷՆ ՔԻՒՇԱՏ
ՕԼՈՒՆԱՃԱԳ

ԿԻԻԶԷԼՃԷ ՑԷՕՇԷՆՄԻՇ ՍԱԼՕՆԼԱՐ—ԵԱԹԱԳԼԱՐ—ՆԷՎՐՈՒՍՈՒԼ ՊԻԼԱՐՑՕԼԱՐ—ԷՆ ԱԼԱ ՃԻՆՍ ՄԷԷՔԻԼԱԹ ՎԷ ՄԷՇՐՈՒՊԱԹ

Իշպու Եէնի իտարէ՝ մէգքիւր գազինօնընդն բէքիմիւքէմէլ վէ մունթազամ օլմասընա էլտէն կէլէնի տիրիզ իթմէտիյինի բաղպէթլու էֆալիյէ իլան իտէր։
Մէգքիւր գազինօտա նիհայէթ տէրէճէ թէմիզլիք վէ նիզամ ու ինթիզամ մէվճուտ օլտուզը կիպի, կէրէք թիւրքիանընդն վէ կէրէք մէմալիքը էճնէպկիէնին պաշլըճա կաղէթալարը պուլունանագ տըր։